

Prof. Dr. Mehmet Binnet

Ligimizde temas olmaksızın sakatlanmaların oranı çok yüksek. Vurma, itme, çekme, tekme olmaksızın, kendi kendine sakatlanan futbolcuların oranı üçte iki. 2002 Dünya Kupası'ndaki sakatlıklarda bu oran sadece yüzde 26'ydı.

Uluslararası platformda, bir takımda her 3 maçta bir ve her 9 antrenmanda bir sakatlanma yaşanıyor. Bu dünya ortalamasıdır. Türkiye'de ise her 1.5 maçta ve her 2.5 antrenmanda birer sakatlanma oluyor.

Kendi kendimizi sakatlıyoruz

Mazlum Uluç

▼ Sağlık Kurulu'nun işleviyle başlayalım isterseniz. Hangi çalışmaları yürütür sağlık kurulu?

▲ Kurulumuz, Federasyon'un bir danışma kurulu, icra kurulu değil. Yapılan işlemler, kurul üyelerinin hiçbir beklenileri olmaksızın, sırı futbol aşkıyla yaptıkları bir hizmettir. Bugüne kadar Türk futbolunun sağlık yönünü irdelemeye çalıştık. Bundan önceki meslektaşlarımız da çok büyük bir özerenle bu işi üstlendi ve gerçekleştirmeye çalıştı. Ancak 2004'ten başlayarak, iki sezondur, biraz da uluslararası deneyimlerimizin verdiği artılarla farklı şeyler yapmak istedik. Bunlardan en önemlisi şuydu: Futbolun içerisinde

gerçekçi kararlar alabilmek için elinizde objektif verileriniz olması lazım.

▼ Yani önce durumun bir fotoğrafını çekmek gereklüyor galiba...

▲ Evet en güzel ifade şekli bu. Türk futbolunun doğru bir fotoğrafını çektiğim. Bugüne kadar Türk futbolunun sağlık alanında elde edilen ciddi verileri yoktu. Uluslararası alanda her yerde vardı oysa. Bunun üzerine önceliği olarak bir takım projeler yaptık. Süper Lig'deki futbolcularımızın aldığı riskleri belirlemek, onların sakatlıklarının derecesini ortaya koymak için bir araştırmaya başladık. Son yıllarda futbolun içinde görünmeyen temel farklılıkların birisi çok ciddi biçimde ar-

tan maç trafiği. Bu artan maç trafiğiyle birlikte bizler bu futbolcuların sağlığı ve sorunsuz bir biçimde devamını sağlamak zorundayız. Böyle bir projede işe başladık. 2004-2005 sezonundan başlayarak Süper Lig takımlarınızın tümünden her ay düzenli olarak raporlar halinde sakatlık durumlarını bildirmelerini istedik. Geçtiğimiz sezon yüzde 80'leri aşan bir oranda geri dönüş sağladık. 2004-2005 sezonunda inanılmayacak bir sonuç elde ettik ve bunu da sansasyonel bir şekilde değil de Federasyonumuzun resmi dergisi olan *TamSaha*'da yayınladık. Bu fotoğrafta gördük ki, Türk futbolundan uluslararası futboldan çok farklı

oranları var. Bu bizi çok şaşırttı.

Sakatlıklar uzun sürüyor

▼ Nelerdi sizi çok şaşırtan veriler?

▲ Bizler sakatlanmaları kaybedilen zaman kavramında değerlendiriyoruz. Mesela futbolcu A sakatlığından dolayı üç hafta oynayamaz. Bu bize göre bir orta sakatlıktır. Ingiliz liglerinde sakatlanan futbolcuların yüzde 78'i bir maç oynayamamış. Bizde ise bu oran daha fazla. Orası claha sert oynanan bir lig ama bizde sakatlıklar daha uzun sürüyor. Demek ki ortada bir problem var. Kaybedilen zaman kavramında işe baklığımızda ve futbolcuya profesyonel anlamda çalışan insan olarak algıladığınızda, Türkiye

TFF Sağlık Kurulu, Süper Lig ve Lig A'da UEFA ve FIFA normlarına uygun biçimde sağlık verilerini toplayıp, oluşan sakatlıkların özelliklerini tespit etti. Bu yöntemle üst düzey futbolcuların aldığı riskleri ve oranlarını net bir şekilde ortaya koyan

Prof. Dr. Mehmet Binet başkanlığındaki Sağlık Kurulu, yaptığı çalışmaya Süper Lig'den 300, Lig A'dan da 306 olmak üzere toplam 606 oyuncuyu dahil etti. 7 bin 285 saat maç, 72 bin 546 saat antrenman olmak üzere toplam 79 bin 831 saat üzerinden gerçekleştirilen çalışmada çok çarpıcı sonuçlara ulaşıldı.

Ligi'nde kaybedilen ısgücü ve zaman, endüstriyel yaralanmalardan daha fazla. Her ülkedeki sakatlıkların dörtte biri kassal sakalıktır. Türkiye'de bu oran inanılmayacak derecede fazla. Bu fotoğrafı çektilikten sonra önleyici stratejiler geliştirmemiz gerekiyor. İngiliz liglerinde sakatlıkların üçte biri antrenmanda, üçte ikisi ise maça. Türkiye'ye baktığınız zaman öyle enteresan bir tablo var ki, 2004-2005 sezonunda bizdeki sakatlıkların yüzde 36'sı maça, yüzde 63'ü antrenmanda. İngiltere'dekinin tam tersine. Bizde futbolcular maça değil antrenmanda sakatlanıyor. Bu sezon da maçtaki sakatlıklar yüzde 43,

antrenmandakiler yüzde 56.

Teknik direktör değiştirmek riskli

▼Bunun sebebi nedir peki?

▲Bu problemdede iki önemli nokta var. Bu işe bir risk yönetimi şeklinde bakmamız gerekiyor. Sakatlığın sonucuna değil, nedenine odaklanmak zorundayız. Bu sakatlıklar biraz da uygun yönetim kontrolünün eksikliğinden kaynaklıyor. Biz geçen sezonda sonuçlarımızı UEFA'ya bildirdik ve UEFA'nın *Medical Matters* dergisinin Mart 2006 sayısında bu sonuçlar yayınlandı. Adamlar Türkiye Ligleri'ndeki sakatlık probleminin nedenini söyle açıklıyor: "Türkiye'nin bu çalışması,

sakatlanma örneklerinin analizi için tartışmanın başlangıç noktasını oluşturacak bir olguyu ortaya çıkardı. Kas sakatlanması, teknik kadrosunu birden fazla değiştiren futbol kulüplerinde daha yaygın."

Bu ifade, bizim futbolumuzun içinde devamlılığın ve stabilitenin olmadığını gösteriyor.

▼Teknik direktör değiştiren takımın futbolcusu neden diğerlerine göre daha fazla sakatlanır?

▲Ya bu oyuncular yeni teknik direktörü etkilemek için kendilerini aşırı şekilde zorluyor veya bunun tam tersi, teknik direktörler çoğu zaman geldikleri takıma selefelerinden daha farklı bir

fiziksel yüklenme yapıyor. O zaman anormal bir sakatlık oranı ve ısgücü kaybı ortaya çıkarıyor. Teknik direktör değiştiren takımlar belki teknik direktörden değil ama o dönemde ortaya çıkan sakatlıklardan dolayı sıkıntı yaşıyor. O kadar enteresan sonuçlar var ki; A takım teknik direktörünü 3 kez değiştirmiş, o takımındaki adale sakatlıklarının oranı bir anda patlamış.

▼Peki sadece teknik adam değişikliklerine mi bağlıyor sakatlıklar?

▲Hayır. Bir takımın çok iyi sağlık koşulları ve sabit bir teknik direktörü var ama bir sezonda o takımından üç oyuncu, futboldaki en ağır sakatlıkların biri olan ön çapraz bağ

yaralanmalarına uğruyor. Demek ki takım her ne kadar teknik anlamda stabilde orada başka bir problem var.

► Ne olabilir bu problem?

► Bu da, o tip sakatlıkların önemmeye yönelik spesifik çalışmaların yapılmadığını gösteriyor. Bir takımda eğer bir sezonda üç tane çapraz bağ ameliyatı oluyorsa o takımda koordinasyon ve diğer çalışmalarla bir takım eksiklikler var demektir.

Teknik adamın bir ekibi olmalı

► Teknik adamlar antrenman metodlarını belirlerken doktorlara mı danışmalı o halde?

► Bunu doktor diye algılamamak lazım. Spor bilimcileriyle, takımın arkasında daha geniş bir takımla yola çıkmak lazım.

► Bu anlamda kulüplerimizdeki yapıyı nasıl değerlendirdiğiniz?

► Türkiye'deki yapı giderek gelişiyor. Bugün biz bu çalışmamızda yüzde 80 takım doktorundan cevap alabiliyorsak, pek çok takımın profesyonel kadrosunda hekimler yer alıyor, bu sistemin giderek gelişigini en güzel göstergelen biridir.

► Siz elde ettiğiniz bu verileri kulüplerde ulaştırıyor musunuz?

► Allgemein kulüplere ulaştırıyoruz.

Cünkü bu bir bilimsel araştırmadır ve elde edilen sonuçları UEFA'da bile ses getirmiştir.

► Şunu söylemek istiyorum. Diyalim ki bu araştırma bir kulübe gitti. O kulübün yöneticisinin bu araştırmayı incelediğinde ve saha dışı sakatlanmaların yüzde 63'ü ulaşlığını gördüğünde dehşete kapılması, bu konuda ciddi önlemler almazı gereklidir.

► Elbette. Biz bu sonuçları Federasyonumuzun Araştırma Geliştirme Bölümü'ne vereceğiz. Futbolumuzdaki bu problemleri anlatacağız. Onlar da eğitim programları içerisinde bu konuları değerlendirecektir.

**UEFA'nın Sağlık Sempozyumu
Türkiye'de**

► Kulüplere eğitim verme konusunda neler yapıyorsunuz?

► Sağlık Kurulu olarak doktorların meslek içi eğitimini çok ciddi bir biçimde yapıyoruz. Mesela 2004

yılında kulüp doktorlarına yönelik yapılan eğitim çalışması, bırakın Türkiye'yi, UEFA'da ses getirdi ve UEFA bu yılın 28-30 Kasım'ında kendisinin en büyük toplantısını Türkiye'de yapma kararı aldı.

► Evet. Şampiyonlar Ligi finalinden sonra Türkiye'de düzenlenecek en büyük UEFA organizasyonu olacak bu. Bu sempozyumun Türkiye'ye alınması nasıl sağlandı?

► Tamamen sempatik ilişkilerle. Bir, yaptıklarımızı onlara gösterdik. Dediler ki, "Evet, Türk-

ye'de futbolun içerisinde bilimsel anlamda bir şeyler yapılıyor." İkincisi, kongreye Avustralya ve Yunanistan da talipti. Uluslararası alanda bir kongreyi alabilmek için kişisel ilişkiler devreye giriyor. Bu konuda da aklınıza gelebilecek her şeyi yaptıktı.

► Sempozyumun Türkiye'ye kazandıracakları nelerdir?

► Birincisi, UEFA'nın 52 federasyonun her birinden iki hekim burada açılacak. Aynı zamanda UEFA'nın listesinde olan ve Şampiyonlar Ligi'ne katılan TOP-18 takımın bütün sağlık

leyen en kolay yöntem. Futbolcu bunu yaşamının bir parçası haline getirmek zorunda. Geçtiğimiz günlerde Milli Takım'ın seçimleri içerisinde Antalya'daki kampa Fizyoterapi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nevin Ergun Hanım'ı götürdük ve sporcularımıza uygulamaları teker teker gösterdik. Milli Takım kamplarına fizyoterapist

2004-2005 sezonunda bizdeki sakatlıkların yüzde 36'sı maça, yüzde 63'ü antrenmanda.

İngiltere'dekinin tam tersine. Bizde futbolcular antrenmanda sakatlanıyor. Bu sezon da maçtaki sakatlıklar yüzde 43, antrenmandakiler yüzde 56.

Kas sakatlanması, teknik kadrosunu birden fazla değiştiren futbol kulüplerinde daha yaygın. Çünkü ya oyuncular yeni antrenörü etkilemek için kendilerini aşırı zorluyor veya yeni teknik direktörler seleflerinden daha farklı bir fiziksel yüklenme yapıyor.

ekipleri geliyor. Yani Milan'ın, Arsenal'in, Bayern Münih'in doktorları gelecek buraya. Bu toplantılarında bir bilgi alışverisi yapılır. Yuvarlak masa toplantılarında bunlar olacak. Onlardan bir takım sonuçlar elde edilecek ve tartılacak. Elbette konuşmacılar da olacak. Bu kongrenin ana konusu teknik direktörlerin sağlık sorunları. Stres yükü altında çalışanların da sağlık problemleri var çünkü.

► Şu anda bir veri var mı bununla ilgili?

► UEFA'nın elinde, Avrupa'da görev yapıp kalp sıkıntılardan dolayı ameliyat edilen teknik direktörlerin listesi var.

► Bir çok oyuncu, streching'i profesyonel olduktan sonra gördüğünü söylüyor. Streching'in öneği nedir ve altıyapılardan itibaren uygulanması için nasıl bir eğitim çalışması gereklidir?

► Streching, kas yaralanmalarını önleyen en önemli etkenlerden birisi. Son derece basit ama kas yaralanmasını ön-

arkadaşlarını davet ediyoruz ve streching'i yaygınlaştmaya çalışıyoruz. FIFA 11 tane hareket tarif etti. Bu 11 hareketi yaptığımızda, sakatlık oranının ciddi bir biçimde azaldığını tespit etmişler.

**Geniş futbolcu
kadrolarına ihtiyaç var**

► Bazı oyuncular da sakatlıkların konstantrasyon eksikliğinden kaynaklandığını söylüyor. Bu nedenle sakatlanma da söz konusu mudur?

► Elbette. Yoğun maç trafiğinin yaratığı en büyük handikaplardan birisi, futbolcuların fiziksel güçlerinin azalmasının yanı sıra ruhsal olarak da yorulmalıdır. Doğal olarak siz bu kadar yoğun maç trafiğine iyi bir şekilde hazırlanamazsanız konsantré de olamazsınız. O zaman da hem performansınızda hem de konsantrasyon eksikinden kaynaklanan sakatlıklarla karşılaşır-

sunuz. Buna koordinasyon eksikliği de diyebiliriz. UEFA şunu söylüyor: "Ulusal ve Avrupa'daki maçlar zirveye yaklaşıkça, takımların yıldız oyuncularını zihni yorguluk ve yaralanma riski olsa da sahaya sürme eğilimine kuşkuyla bakılmalıdır. Başka bir deyişle, ağır iş yüküne tepki olarak antrenörlerin, oyuncuları dönüşümlü olarak oynatacak, aşırı maç yapmayı önlenecek daha geniş kadrolara ihtiyacı vardır."

► Özel hayatın sakatlanmalardaki payı nedir?

► Özel hayatın sakatlanmalarda payı tartışmazdır. Futbolcu sürekli antrenmanlarını gerçekleştirerek performansını en üst düzeyde tutarken biraz

Sağlık Kurulu'nun Çalışmasına Katılan Oyuncuların Profili

2005-2006 SEZONU GENEL

Yaş Ortalaması : 24,52

En küçük : 18

En büyük : 33

Boy Ortalaması : 179,22 cm

En küçük : 160 cm

En büyük : 194 cm

Kilo Ortalaması : 74,16 kg.

En küçük : 58 kg.

En büyük : 95 kg.

Dominant Ayak :

Sağ: % 75

Sol: % 23,44

Sağ-Sol: % 1,56

2005-2006 1. LİG

Yaş Ortalaması : 24,21

En küçük : 18

En büyük : 31

Boy Ortalaması : 179,32 cm

En küçük : 167 cm

En büyük : 189 cm

Kilo Ortalaması : 74,70 kg.

En küçük : 63 kg.

En büyük : 86 kg.

Dominant Ayak :

Sağ: % 78,85

Sol: % 17,31

Sağ-Sol: % 3,85

2005-2006 2. LİG

Yaş Ortalaması : 24,83

En küçük : 18

En büyük : 33

Boy Ortalaması : 179,13 cm

En küçük : 160 cm

En büyük : 194 cm

Kilo Ortalaması : 73,61 kg.

En küçük : 58 kg.

En büyük : 95 kg.

Dominant Ayak :

Sağ: % 72,37

Sol: % 27,63

2004-2005 SEZONU GENEL

Yaş Ortalaması : 25,95

En küçük : 18

En büyük : 37

Boy Ortalaması : 179,82 cm

En küçük : 164 cm

En büyük : 196 cm

Kilo Ortalaması : 76,07 kg.

En küçük : 62,2 kg.

En büyük : 98 kg.

Dominant Ayak :

Sağ: % 80,58

Sol : % 19,42

Biçimine göre sakatlık tablosu

SAKATLIK BİÇİMİ	2005-2006 SEZONU GENEL	2004-2005 SEZONU GENEL
KONTAK (Temasa Bağlı)	% 36.19	% 30.72
NONKONTAK (Temas Olmaksızın)	% 63.81	% 69.28

Toplam 311 sakatlığın 206'sı Süper Lig'de, 105'i ise 2. Lig'de yaşandı. Bu sakatlıkların yüzde 36.98'i maçta, yüzde 63.02'si ise antrenmanda gerçekleşti. Geçen sezon yapılan çalışmalarla ise bu oranlar; maçtaki sakatlanma yüzde 43.03, antrenmanda sakatlanma ise yüzde 56.97 olarak gerçekleşti. Sakatlanmaların oluşumuna baktığımızda ise yüzde 36.19 sakatlık, temasla bağlı gerçekleşti. Yüzde 63.81'lik oranın ise temas olmaksızın gelişen sakatlıklar olduğu görüldü. Geçen sezon bu oranlar temasla bağlı sakatlarda yüzde 30.72, temas olmaksızın sakatlarda ise yüzde 69.28 olarak gerçekleşti.

normal dışı bir yaşam, onların konsantrasyon eksikliğine ve adale zayıflıklarına, doğal olarak bir çok sakatlığa zemin hazırlıyor.

Temassız sakatlanma çok fazla

▼Türkiye'deki sakatlanmanın ağırlıklı olarak nedenleri nedir?

▲Türkiye liglerinde gördüğümüz en önemli noktaların bir tanesi, temas olmaksızın sakatlanmaların oranının çok yüksek olmasıdır. Futbolda birebir mücadele vardır. Vurmayıla, itmeyle, tekmeye, çarpışmayıla oluşan sakatlıklar temasla oluşan yaralamlardır. Türkiye'de bunun oranı üçte bir. Ama bunun yanın-

önelemli problemlerinden biri de bu tip sakatlıklar. Çünkü artan maç trafiği Avrupa'daki sakatlık şekillerini de değiştiriyor.

▼Olayın bir de insanı yönü var. Kulüp

bol yapısı demektir.

▼Aslında söyle bir şey de olmuyor mu? Futbolcular para uğruna daha fazla maça sahaya sürüldürken, sakatlanmalarıyla ortaya çıkan işgücü kaybı ciddi bir zarar değil mi?

▲Tartışmasız. Bu nedenle UEFA ve FIFA bütün şampiyonalarımızı yaptığımız bu çalışmaya izliyor. Zaten biz de bu çalışmayı onlardan aldık. UEFA bakıyor ki, Fransız takımları bir sezondaortalama 49 maç yapıyor. İşveç takımları için bu ortalama 41 maç. Ama Real Madrid 75 maç oynamış. Bunu

sürekli izleyerek, oyuncuyu iyi antrener ederek, sakatlıklara yönelik uygun yönetim kontrolünü düzeltterek futbolculardan daha uzun süreli performans elde

Lig'de sakatlanarak oyunu terk eden futbolcu sayısı 89. Her hafta 2.6 futbolcu ediyor. Avrupa'da bu oran nedir?

▲Uluslararası platformda, bir takımda her 3 maçta bir ve her 9 antrenmanda bir sakatlanma yaşanıyor. Bu dünya ortalamasıdır. Türkiye'de ise her 1.5 maçta ve her 2.5 antrenmanda bir sakatlanma oluyor. Ne kadar bir işgücü kaybımızın olduğu bu tablodan da ortaya çıkıyor. Türkiye'de orta yaralamların oranı yüzde 40. Dünya ortalaması ise yüzde 20. Mesela biz söyle bir hesap çıkardık; Türkiye'deki sakatlıkların maliyeti bir sezon için 1.5 trilyon lira.

▼Peki sağlık ekiplerinin futbolun içinde yer almazı sakatlanmaları ne ölçüde azaltıyor?

▲İngiliz liglerinde sağlık ekiplerinin düzenli organizasyonu ile birlikte sakatlıklar yüzde 75 oranında azaldı. Teknik direktörlerin eğitimiyle birlikte de sakatlıkların oranı yüzde 50 geriledi.

▼Türkiye'nin bir gerçeği var, sakatlanan futbolcular çeşitli baskılar sonucu tam iyileşmeden sahalara dönüyor. Bunun sebepleri nedir?

▲İyileşmeden saha-ya Dönme, yani tekrarlayıcı sakatlıkların sebebi iki türüdür. Bir tanesinde çuvaldzı kendimi ze batırmalıyz. De-

mek ki bu futbolcu yeterli sürede iyi tedavi edilmemiştir. Sürantrene durumda nasıl teknik direktör sorumlututuyorsak, sakatlığın tekrarında da sağlık ekibini sorumlu tutmalyız. Ha, doktorlar üzerinde bu baskıyı kuran da teknik ekiplerdir.

▼Teknik direktör bazında değerlendirdiğimizde, bazı teknik direktörlerin takımlarında sakatlıkların daha az olduğunu gözlemliyor musunuz?

▲Biraz daha bilimsel çalışma yaptıran teknik direktörlerin takımlarına baktığımız zaman sakatlık oranlarının çok az olduğunu görüyoruz. Mesela Ersun Yanal'ın takımlarında sakatlık oranı gerçekten çok düşüktür. ■

Sakatlanma yeri yüzdeleri

SAKATLANMA YERİ	2005-2006 TÜRKİYE GENEL	2005-2006 1.LIG	2005-2006 2. LİG	2004-2005 GENEL
Ayak	6.43	6.73	5.56	3.34
Ayak Bileği	13.86	13.46	11.11	20.18
Baldır	8.57	9.62	5.56	5.80
Diz	19.29	22.12	11.11	13.01
Uyluk	23.57	24.04	22.22	30.85
Kasık	8.57	6.73	13.89	12.38
Sirt	0.71	0.96	-	3.84
Baş-Boyun-Yüz	1.43	0.96	2.78	1.44
Diğer	18.57	15.38	27.78	9.15

da temas olmaksızın, kendi kendine sakatlanan futbolcuların oranı üçte iki. Türkiye'de bu sezon temas olmadan sakatlanan futbolcuların oranı yüzde 63.81'ken, 2002 Dünya Kupası'nda bu oran sadece yüzde 26'ydi.

▼Kendi kendine sakatlanma nasıl oluyor?

▲Bu arkadaşlar ya çok aşırı yükleniyor ve süranstre oluyor ya koordinasyonları eksik oluyor ve eklem yaralanmaları ortaya çıkarıyor ya da eski sakatlıklar tekrarlıyor. Bu oran bize daha fazla ama şu anda Avrupa futbolunun en

daha fazla para kazansın diye insanların sürekli sahaya sürüyorsunuz ve sakatlanmalarına yol açıyorsunuz. Endüstriyel futbol biraz insanlık dışı bir model galiba...

▲Elbette... Bizim yapacağımız şey, stratejinin en önemli noktasına futbolcuya koymak. Yani futbolcu odaklı, ınsan odaklı bir koruma sistemi getirmemiz gerekiyor. Bu da daha az sakatlanan, daha insancıl ve daha fazla performans sağlayan bir fut-

etmek gerekiyor.

▼Ligimizde görülen sakatlıkların istatistikleri bir dağılımı var mı? En fazla görülen sakatlık hangisi ve sebebi ne?

▲Türkiye liglerinde en fazla görülen sakatlık normal olarak bacaklarda. Ancak bizim en önemli farkımız, diğer ülkelerden farklı olarak kas sakatlığının fazla olması. Bu da baştan beri anlattığım eksikliklerden kaynaklanıyor. Bir de Türkiye'de 3 haftalık süre için tanımladığımız ve "orta sakatlık" dediğimiz sakatlıklar çok fazla.

▼Bu sezon boyunca Süper

Sakatlanma türü tablosu

SAKATLANMA TÜRÜ	2005-2006 TÜRKİYE GENEL	2005-2006 1.LIG	2005-2006 2. LİG	2004-2005 GENEL
İncinme	20.57	22.64	14.29	24.42
Aşırı Yüklenme	17.02	16.04	20.00	15.24
Kas Yaralanması	10.64	10.38	11.43	7.25
Ciddi Ezilme	42.55	41.51	45.71	37.61
Kırık	2.13	1.89	2.86	4.03
Çökük	-	-	-	0.48
Diğer	7.09	7.55	5.71	10.97